

Zaļais iepirkums

Pircēji var sniegt nozīmīgu ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā, izvēloties videi draudzīgas preces un pakalpojumus.

Zaļais publiskais iepirkums aptver tādas jomas kā energoefektīvo datoru un ēku konstrukciju būvelementu iegāde, apgaismes iekārtu, pārstrādājamā papīra, tīro transportlīdzekļu un videi draudzīgā sabiedriskā transporta iegāde, elektroenerģijas iegūšana no atjaunojamiem energoresursiem, sadzīves tehnika un gaisa kondicionēšanas sistēmas, kas atbilst augstākā līmeņa vides risinājumiem.

Zaļais iepirkums ir piemēru izveides un tirgus ietekmes instruments. Veicinot zaļo iepirkumu, lielie pircēji var nodrošināt rūpniecību ar reālu stimulu attīstīt videi draudzīgas tehnoloģijas. Dažos produktu, pakalpojumu un servisu sektoros ietekme var būt īpaši nozīmīga, jo publiskie piercēji ietekme lielu tirgus daļu (piemēram IT iekārtas, energoefektīvie ēku konstrukciju būvelementi, apgaismojums).

Visbeidzot, ņemot vērā preču un pakalpojumu dzīves cikla izmaksas, zaļais iepirkums ļauj ietaupīt naudu un pasargāt apkārtējo vidi vienlaikus. Ar zaļo iepirkumu var ietaupīt izejvielas, enerģiju, samazināt atkritumu apjomus un piesārņojumu un veicināt ilgtspējīgas uzvedības modeļus.

Kopējo publisko iepirkumu apjoms ES teritorijā (ieskaitot preču, pakalpojumu un būvdarbu iepirkumus) valsts un pašvaldību iestādēs sastādīja ap 16% no ES iekšzemes kopprodukta jeb 1.500 miljardu eiro 2002. gadā. Šis sadalījums būtiski atšķiras starp dalībvalstīm, svārstoties no 11% līdz 20% no to iekšzemes kopprodukta.

Likumīgais pamats

Nacionālo likumdošanu par valsts iepirkumu pamatu veido Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/18/EK un Direktīva 2004/17/EK. Direktīvas tika grozītas 2004. gadā pēc Eiropas Komisijas paskaidrojošā paziņojuma 2001. gada 4. jūlijā un pēc Eiropas Tiesas sprieduma (lietā C-513/99 - Concordia Bus, Somijā) 2002. gada 17. septembrī un Eiropas Tiesas lēmuma (lietā C-448/01 - Wienelectricity) 2003. gada 4. decembrī. Direktīvas papildināja un nostiprināja iespējas iekļaut vides apsvērumus valsts iepirkuma tehnisko specifikāciju atlasē, piešķiršanas kritērijos, kā arī līguma darbības nosacījumos.

Direktīva attiecas uz tiem valsts iepirkuma līgumiem, kuru summa pārsniedz noteiktās robežas, kā tas minēts direktīvā. Iepirkuma procedūrā vajadzētu izpildīt visus likumīgos principus tādus, kā vienādi noteikumi, caurskatāmība un netraucēta preču kustība.

Zaļais iepirkums praksē

1. solis

Apdomājiet, kuri produkti, pakalpojumi vai darbi ir vairāk piemēroti, ņemot vērā to ietekmi uz vidi un citus faktorus, tādus kā jums pieejamā informācija, tirgus piedāvājums, pieejamās tehnoloģijas, izmaksas un atpazīstamība.

2. solis

Noskaidrojiet jūsu vajadzības un tās atbilstoši noformulējiet. Izvēlieties videi draudzīgu apzīmējumu, lai izklāstītu jūsu politiku apkārtējai pasaulei. Tas ir labs veids, ka nodrošināt caurskatāmību potenciālajiem piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, un cilvēkiem, kurus jūs apkalpojat.

3.solis

Sastādiet skaidru un precīzu tehnisko specifikāciju, izmantojot energomarķējumos iekļautos un/ vai vides faktorus.

Energomarķējumus un tehnisko specifikāciju speciālās jomās jūs varēsiet atrast vadlīnijās un speciālistu darbības aprakstos.

4.solis

Nosakiet atlases kritērijus, balstoties uz plašo kritēriju sarakstu, kas minēts valsts iepirkumu direktīvās (Direktīvā 2004/17/EK, Direktīvā 2004/18/EK). Piemērotos gadījumos iekļaujiet vides kritērijus līguma izpildes tehnisko iespēju pamatojumā. Informējiet potenciālos piegādātājus, pakalpojumu sniedzējus vai līgumslēdzējpusi, ka tie var izmantot vides pārvaldības sistēmas un deklarācijas, lai pierādītu savu atbilstību kritērijiem.

Atlases kritērijus speciālās jomās jūs varēsiet atrast vadlīnijās un speciālistu darbības aprakstos.

5.solis

Formulējiet kvalitātes kritērijus (saskaņā ar ES iepirkuma direktīvām) ekonomiski izdevīgākajam priekšlikumam. Definējiet atbilstošus vides kritērijus kā līmeņatzīmi, lai salīdzinātu savā starpā videi draudzīgos piedāvājumus (gadījumos, kad tehniskajā specifikācijā līgums noteikts kā videi draudzīgs). Otra iespēja ir noteikt atbilstošu vides kritēriju, lai ieviestu vides elementu (gadījumos, kad tehniskajās specifikācijā līgums noteikts kā neitrāls) un piešķirt tam noteiktu nozīmi.

Neaizmirstiet apsvērt izmaksas dzīves ciklā.

6.solis

Papildus līguma darbības nosacījumu izmantošana ir veids kā iestiprināt būtiskus papildus vides nosacījumus zaļajā līgumā. Tādā veidā līgumslēdzējpusei būs obligāti jāizpilda visi līguma darbības nosacījumi. Tie būs vislabākie apstākļi, pieprasīt videi draudzīgas transporta metodes.